Ministerie van Justitie

Minister van Justitie
Ontvangen 9/9

DJOA

14/9

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden
AIRS

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
Nederland
www.justitie.nl

Contactpersoon

Adviseur

T
M
F
@minjus.nl

Datum
7 september 2009

Ons kenmerk
DDS 5618898

Dept. vertrouwelijk

nota

voortgang uitleveringsverzoek POCH Argentinie

Door tussenkomst van
SG
Datum/paraaf

DGRR
Datum/paraaf

DJOA
Datum/paraaf
8/9 → SG

HAIRS
Datum/p
9/9

Van
AIRS
Datum/paraaf

Kopie aan
(DW)
(DV)

Concipiënt
Datum/paraaf
7/9

Ik vind de argumenten tegen een verdrag met WOTS-clausule erg onduidelijk, ook van Argentijnse zijde, maar nu het hier gaat om iemand die óók Argentijn is (weten we dat zeker?) is een verlanger van WOTS'en ook niet zo sterk. Hoewel het verwijt van verlapte uitlevering op de loer ligt, wil ik het OM wel volgen in zijn opvatting dat een verzoek om rechtshulp t.a.v. de (ook) Argentijn WOTS kan worden gehonoreerd; graag echter nagaan waarom de info niet op andere wijze of langs de juiste kanalen SS.

Aanleiding

Dinsdag 1 september jl. vond een gesprek plaats tussen ambtelijk Justitie (DJOA, AIRS), Buitenlandse Zaken en de ambassadeur van Argentinië de heer met zijn tweede secretaris. Inzet van het gesprek aan Nederlandse zijde was het gezamenlijk komen tot een oplossing inzake het Argentijnse uitleveringsverzoek Poch.

Verslag van het gesprek

De ambassadeur benadrukte het belang van een goede samenwerking in de zaak Poch, maar presenteerde een 'non paper' (kopie bijgevoegd, bijlage I) waarin gesteld wordt dat nieuwe vertragingen aan Nederlandse zijde met betrekking ~~tot~~

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden
AIRS

Datum
7 september 2009

Ons kenmerk
DDS

het (aanvullende) uitleveringsverzoek een gebrek aan politieke wil tonen om tot uitlevering te komen. Hij deelde mee dat Argentinië niet bereid is tot het openbreken of sluiten van verdragen vanwege de zaak Poch. Behalve dat dit geruime tijd in beslag zou nemen, ziet de ambassadeur dit niet als oplossing in deze zaak. Hij staat een snelle (politieke) oplossing voor. Hij drong aan op een teken van betrokkenheid van Nederland op korte termijn, zoals bijvoorbeeld aanhouding van Poch, al was het maar voor korte duur. De ambassadeur was van mening dat van Argentijnse zijde genoeg inbreng was geweest (met referte aan het aanvullende uitleveringsverzoek) en dat Nederland nu aan zet is. Nederland (het OM) had immers zelf de zaak Poch onder de aandacht van de Argentijnse autoriteiten gebracht.

Van Nederlandse zijde is uitgelegd dat men hier niet stil heeft gezeten, maar dat alle mogelijkheden tot uitlevering zijn onderzocht en doodlopen op de nationaliteit van Poch, het bilaterale uitleveringsverdrag tussen Argentinië en Nederland en de Nederlandse Uitleveringswet. Ook het nieuwe (aanvullende) uitleveringsverzoek dat is gestoeld op het Folteringsverdrag kan niet tot het gewenste resultaat leiden, nu het Folteringsverdrag verwijst naar bestaande (bilaterale) verdragen en de nationale wetgeving van de aangezochte staat. Tevens is aangegeven dat deze zaak de bijzondere aandacht van de minister van Justitie heeft.

De ambassadeur bracht naar voren dat juist op Nederlands verzoek de verdragsbasis in het aanvullende verzoek was gewijzigd in het Folteringsverdrag. Hij was niet blij met de juridische tegenwerpingen tegen ook dit verzoek. Overigens is niet door Buitenlandse Zaken en zeker niet door Justitie aan de Argentijnen gevraagd om de verdragsbasis van het verzoek te wijzigen in het Folteringsverdrag waardoor uitlevering wel mogelijk zou zijn. Het plan was om tijdens het gesprek met de ambassadeur – afhankelijk van de wil van de Argentijnen met betrekking tot het aanpassen dan wel sluiten van verdragen - de mogelijkheid van wijziging van een verdragsbasis (bijv. in het Folteringsverdrag) van het verzoek te suggereren. Daarmee zou één probleem kunnen worden verholpen, omdat in dat geval niet twee verdragen maar alleen een wotsverdrag zou moeten worden gesloten.

Na afloop van het gesprek is navraag gedaan bij officier van justitie mr [redacted] over de gang van zaken bij het begin van het onderzoek. Hij heeft nog benadrukt dat destijds de zaak onder de aandacht van de Argentijnse autoriteiten kwam, omdat Nederland een rechtshulpverzoek in de Nederlandse strafvervolging tegen Poch aan Argentinië deed. De onderzoeksrechter Torres deelde toen mee de zaak zelf te willen doen. De officier van justitie heeft destijds onmiddellijk de uitleveringsperikelen voor Nederland uiteengezet en aangegeven dat Poch alleen in het buitenland zou kunnen worden aangehouden voor uitlevering. Het Folteringsverdrag is destijds niet als mogelijke basis voor een uitleveringsverzoek genoemd.

Mogelijke oplossingen

Voor de Argentijnen is het aanpassen en sluiten van verdragen geen optie om tot een oplossing te komen in de zaak Poch. Zolang Poch de Nederlandse nationaliteit bezit, kan hij niet door Nederland aan Argentinië worden uitgeleverd. Argentinië bouwt de politieke druk in dit dossier erg op.

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden
AIRS

Datum
7 september 2009

Ons kenmerk
DDS

Zoals door DW in een eerdere nota heeft voorgesteld (bijlage II) en door u is omarmd, is wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap een optie. Het verwezenlijken van deze optie vergt echter de nodige tijd.

De enige op dit moment denkbare andere optie zou zijn dat Poch buiten Nederland wordt aangehouden. Dit zou op twee manieren kunnen gebeuren: doordat Argentinië zelf andere landen benadert of met medewerking van Nederland naar aanleiding van een Argentijns rechtshulpverzoek.

De ambassadeur is het idee aan de hand gedaan dat Argentinië zelf actief landen waarop Transavia vliegt, kan benaderen. Indien de Argentijnen de signalering van Poch onder de aandacht brengen van die landen, zijn zij wellicht bereid om inkomend vliegend personeel (van Transavia) te controleren. Poch schijnt vooral op bestemmingen binnen Europa (Schengengebied) te vliegen.

Het College van procureurs-generaal heeft in een brief van 26 augustus jl. (bijlage III) verdedigd dat het toch mogelijk zou zijn om op grond van een rechtshulpverzoek informatie over de vliegbewegingen van Poch aan de Argentijnen te verstrekken. Het College is van mening dat Nederland door het verstrekken van deze informatie aan Argentinië zou kunnen meewerken aan de aanhouding ter fine van uitlevering van Poch in een ander land. Een dergelijke medewerking zou niet moeten worden gezien als verkapte uitlevering, omdat Poch niet wordt gedwongen om Nederland te verlaten. Hij reist immers zelf, in verband met zijn werk als piloot, vrijwillig naar andere landen. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat op vrijdag 4 september jl. via het Openbaar Ministerie bekend is geworden dat Poch hoogstwaarschijnlijk 22 september a.s. met pensioen gaat. Dat betekent dat het verstrekken van informatie over vliegbewegingen nog maar een beperkte tijd mogelijk is, omdat na 22 september a.s. Poch geen reizen meer maakt uit hoofde van zijn beroep.

Politieke risico's
Het verstrekken van informatie kan politieke risico's met zich brengen. Het niet verstrekken van informatie kan dat ook. Hier dient een afweging te worden gemaakt.

Politiek risico van verstrekking
Door het verstrekken van reisgegevens aan de Argentijnen zou Poch buiten Nederland kunnen worden aangehouden indien Argentinië een verdragsrelatie heeft met het land van bestemming. Indien hij buiten Nederland wordt aangehouden geniet hij niet de bescherming van de Nederlandse nationaliteit. Hij reist zelfstandig, zonder enige bemoeienis van de Nederlandse autoriteiten naar het buitenland en hij brengt zichzelf in een slechtere positie dan waarin hij in Nederland verkeert. Daarbij wordt opgemerkt dat Poch vermoedelijk weet dat hij door de Argentijnse autoriteiten wordt gezocht. Toch blijft hij – tot 22 september a.s. – zijn beroep als piloot uitoefenen.
Politiek zou u kunnen worden verweten dat een Nederlander met behulp van actief handelen door de Nederlandse autoriteiten – namelijk het verstrekken van vluchtgegevens - in een vogelvrije positie wordt gebracht, omdat hij in het buitenland niet de bescherming van de Nederlandse wet geniet.

Politiek risico van niet verstrekking

Indien Nederland niet zou meewerken aan de thans enige openstaande optie tot samenwerking met de Argentijnen om Poch aan te houden, zou u het verwijt kunnen worden gemaakt dat Nederland een vrijhaven is voor oorlogsmisdadigers (zie artikel in De Pers van 7 september jl., Bijlage IV). Poch heeft weliswaar de Nederlandse nationaliteit, maar die heeft hij verkregen nadat de feiten waarvan hij wordt verdacht zouden zijn gepleegd. Hij heeft zijn Argentijnse nationaliteit behouden. Uit informatie van het Openbaar Ministerie is gebleken dat Poch zelf geen spijt heeft van de gebeurtenissen tijdens het Videla-regime.

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden
AIRS

Datum
7 september 2009

Ons kenmerk
DDS

De Argentijnen bouwen de druk flink op, zij vinden dat thans Nederland aan zet is om aan te tonen dat Poch moet worden uitgeleverd. De Argentijnse ambassadeur heeft echter aangegeven dat hij de indruk heeft dat Nederland telkens handelingen van Argentinië vraagt, maar dat het uiteindelijke antwoord telkens 'nee' blijft. Ook nu bestaat de kans dat, ondanks een Argentijns rechtshulpverzoek en het verstrekken van informatie, Poch niet in het buitenland kan worden aangehouden. Bovendien gaat Poch bijna met pensioen waardoor zijn reisbewegingen zullen ophouden.

Gevraagde beslissing
U wordt gevraagd of u kunt instemmen om (op grond van een rechtshulpverzoek) vluchtinformatie aan de Argentijnse autoriteiten te verstrekken ten einde de kans te vergroten dat Poch in het buitenland wordt aangehouden.

op Laatste termijn, vr 22/9

De juridische redenering zoals door het Openbaar Ministerie is opgezet, is te volgen en zou stand kunnen houden voor een rechter. Het is echter niet zeker of dat zo is. De jurisprudentie met betrekking tot verkapte uitlevering ziet op constructies waaraan Nederland actief meewerkt om iemand in het buitenland te laten aanhouden ter fine van uitlevering. Het onderhavige geval is anders, Nederland zou Argentinië alleen informatie doorgeven ten aanzien van vluchten die Poch toch al zou maken uit hoofde van zijn beroep. Poch wordt niet naar een ander land gelokt, ook is er geen sprake van een constructie. Wel komt hij, indien hij in het buitenland wordt aangehouden naar aanleiding van door Nederland verstrekte informatie, in een slechtere positie dan wanneer hij in Nederland zou zijn aangehouden. Vooralsnog is dit echter de enige mogelijke optie tot samenwerking en kan een belangrijk politiek signaal richting de Argentijnen in dit bijzondere geval zijn. In juridisch opzicht lijkt het afbreukrisico klein, in politiek opzicht loopt u een risico.

Vervolgstappen
Afgezien van de door het Openbaar Ministerie voorgestelde optie voor informatieverschaffing, wordt u in overweging gegeven om de Argentijnen naar aanleiding van het aanvullende uitleveringsverzoek en het gesprek een brief te sturen met daarin uitleg van de ondernomen pogingen om te voldoen aan het uitleveringsverzoek en de door DW op dit moment nader te verkennen opties van de wijziging Rijkswet voor het Nederlanderschap en de terugwerkende kracht en de problemen waarop wij zijn gestuit. Daarmee zou tevens het bij de Argentijnen levende idee kunnen worden weggenomen dat Nederland niet bereid is om mee te werken aan het verzoek.

Op voorstel van de plv DGRC van Buitenlandse Zaken wordt een nieuw (ambtelijk) gesprek gepland met de ambassadeur om de gedachtenwisseling voort te zetten.